

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
	ขอบเขตของการศึกษา.....	5
	ขั้นตอนของการศึกษา.....	6
2	รูปแบบที่มาและคติของพระพุทธรูปทรงเครื่อง.....	7
	รูปแบบทางศิลปกรรมและคติการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่อง	
	ในประเทศอินเดีย.....	8
	รูปแบบศิลปกรรมของพระพุทธรูปทรงเครื่องในอินเดีย.....	8
	คติการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องในอินเดีย.....	11
	รูปแบบและคติของพระพุทธรูปทรงเครื่องในเขตภูมิภาค	
	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19.....	14
	ประเทศพม่า.....	14
	ประเทศกัมพูชา.....	20
	ประเทศไทย.....	29
3	รูปแบบทางศิลปกรรมและแหล่งบันเทิงใจของพระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะขอม	
	ที่พบในประเทศไทย.....	33
	พระพุทธรูปทรงเครื่องในระยะแรก.....	33
	พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก.....	33
	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงวัตรกรรมทราสองพระหัตถ์.....	41

บทที่	หน้า
พระพุทธรูปทรงเครื่องในระยะหลัง.....	46
พระพุทธรูปทรงเครื่องทรงมงกุฏเทริด.....	46
พระพุทธรูปทรงเครื่องทรงกระบังหน้า.....	56
4 วิเคราะห์คติการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะขอมที่พบในประเทศไทย.....	68
แนวทางการวิเคราะห์คติการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะขอมที่พบ ในประเทศไทยสอดคล้องกับการวิเคราะห์คติการสร้างที่ผ่านมา.....	69
คติเรื่องจักรวาทิน : การปรับเปลี่ยนจากเทวราชมาเป็นพุทธราชา.....	69
คติเรื่องพระไภยชัยคุรุไวฑูรย์ประภาสยุค.....	72
คติเรื่องรัตนตรัยมหายาน.....	74
แนวทางการวิเคราะห์คติการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะขอมที่พบ ในประเทศไทยเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์คติการสร้างที่ผ่านมา.....	76
คติเรื่องพระอาทิตย์พุทธ.....	76
คติเรื่องตรีภย ?.....	79
คติเรื่องพระอัครพุทธ พระปัจจุบันพุทธ และพระอนาคตพุทธ ?.....	83
คติเรื่องพระชมพูบดี.....	89
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	91
แหล่งบันดาลใจและการผสมผสานรูปแบบทางศิลปกรรมของพระพุทธรูป ทรงเครื่องศิลปะขอมที่พบในประเทศไทย.....	91
สายอิทธิพลศิลปะขอม.....	91
สายอิทธิพลศิลปะหริภุญชัย-พุกาม.....	96
ความเกี่ยวเนื่องและความเชื่อมโยง : คติการสร้างและรูปแบบทางศิลปกรรม พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะขอมที่พบในประเทศไทย.....	98
รูปแบบทางศิลปกรรมอาจไม่ได้เชื่อมโยงถึงคติการสร้างประติมากรรม.....	98
การตีความคัมภีร์หรือตำราก่อเกิดการสร้างประติมากรรมที่แตกต่างกัน.....	99
บรรณานุกรม.....	102
ประวัติผู้วิจัย.....	170

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 พระพุทธรูปทรงเครื่องหรือพระโพธิสัตว์แสดงอภัยมุทรา ศิลาทรายแดง ศิลปะอินเดียแบบมถุรา.....	109
2 ภาพสลักรูป “การเปลี่ยนสภาวะของพระพุทธเจ้า” ที่ถ้ำเจดีย์สถานการลี ศิลปะอินเดียแบบคุปตะ.....	109
3 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา 8 ปาง ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร.....	110
4 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา 8 ปาง ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่อันติจก (Antichak) ภูคัลปุระ แคว้นพิหาร.....	110
5 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลาทราย ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่นาลันทา แคว้นพิหาร.....	111
6 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 15-16 พบที่อันติจก ภูคัลปุระ แคว้นพิหาร.....	111
7 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา 8 ปาง ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่พุทธคยา แคว้นพิหาร.....	112
8 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา 5 ปาง ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่แคว้นพิหาร ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติศิลปะเอเชีย.....	112
9 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่พุทธคยา แคว้นพิหาร.....	113
10 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่พุทธคยา แคว้นพิหาร.....	113
11 พระพุทธรูปทรงเครื่องสัมฤทธิ์ ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่พุทธคยา แคว้นพิหาร.....	114
12 พระพุทธรูปทรงเครื่องสัมฤทธิ์ ศิลปะอินเดียแบบปาละ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 พบที่คุรุกีหาร (Kurkihar) แคว้นพิหาร.....	114
13 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา ศิลปะสมัยพุทธกาล.....	115
14 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา 8 ปาง ศิลปะสมัยพุทธกาล.....	115
15 พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา 15 ปาง ศิลปะสมัยพุทธกาล.....	116

ภาพที่		หน้า
16	พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา ศิลปะสมัยพุทธาม.....	116
17	พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลา แสดงวितรรคมุทราหรืออภัยมุทราสองพระหัตถ์ ศิลปะสมัยพุทธาม.....	117
18	พระพุทธรูปทรงเครื่องสัมฤทธิ์ พบที่วัดป่าโทธัมยา (Pahthothamya) ศิลปะสมัยพุทธาม.....	117
19	พระพุทธรูปทรงเครื่องทองแดงผสม ศิลปะสมัยพุทธาม.....	118
20	พระพุทธรูปทรงเครื่องสัมฤทธิ์ ศิลปะสมัยพุทธาม.....	118
21	พระพุทธรูปทรงเครื่องไม้จำหลัก? ศิลปะสมัยพุทธาม.....	119
22	พระพุทธรูปทรงเครื่องไม้จำหลัก? ศิลปะสมัยพุทธาม.....	119
23	พระพุทธรูปเรียงกันสามองค์ (triad) ศิลปะปยู.....	120
24	ทับหลังที่ลานชั้นนอกทางด้านทิศตะวันออกของปราสาทหินพิมาย.....	120
25	ทับหลังที่ลานชั้นนอกทางด้านทิศตะวันออกอีกชั้นหนึ่งของปราสาทหินพิมาย.....	121
26	พระพุทธรูปองค์ทางขวาสุดของทับหลังรูปที่ 25.....	121
27	ทับหลังด้านทิศใต้ที่ปราสาทองค์กลางของปราสาทหินพิมาย.....	122
28	ทับหลังด้านทิศตะวันตกที่ปราสาทองค์กลางของปราสาทหินพิมาย.....	122
29	พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก ศิลปะขอมแบบนครวัด พบที่ปราสาทพระขรรค์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑท์กีเมต์ ปารีส.....	123
30	พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก ศิลปะขอมแบบนครวัด พบที่เมืองศรีโสภณ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑท์พนมเปญ.....	123
31	พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก สัมฤทธิ์ ศิลปะขอมแบบนครวัด พบที่บิณญ์ญ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติพนมเปญ.....	124
32	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงวิตรรคมุทราหรืออภัยมุทราสองพระหัตถ์? สัมฤทธิ์ ศิลปะขอมแบบนครวัด พบที่บรรณาลัยด้านเหนือปราสาทนครวัด ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติพนมเปญ.....	125
33	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงอภัยมุทราสองพระหัตถ์ สัมฤทธิ์ ศิลปะขอมแบบนครวัด.....	125
34	พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก ศิลปะขอมแบบบาเยน.....	126
35	พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน ศิลปะขอมแบบบาเยน.....	126
36	พระรัตนตรัยมหายาน (Triad) สัมฤทธิ์ ศิลปะขอมแบบบาเยน อยู่ในความครอบครองของเอกชน.....	127

ภาพที่	หน้า
37 พระรัตนตรัยมหายาน (Triad) สัมฤทธิ์ ศิลปะขอมแบบบาบูน	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพนมเปญ.....	127
38 พระพิมพ์แผ่นดินเผา ศิลปะหริภุญชัย	
พบที่เวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.....	128
39 พระพิมพ์สัมฤทธิ์ จำนวน 6 องค์ ศิลปะหริภุญชัย	
พบที่เวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.....	128
40 พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงวชิรกรรมทราสองพระหัตถ์ สัมฤทธิ์ ศิลปะหริภุญชัย	
พบที่เวียงมะโน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.....	129
41 พระพุทธรูปทรงเครื่องสัมฤทธิ์ ศิลปะหริภุญชัย	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร ห้องศรีวิชัย.....	129
42 พระพุทธรูปทรงเครื่องสัมฤทธิ์ ศิลปะหริภุญชัย พบที่อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองโบราณ.....	130
43 พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงกัมมุปการสมุทร (ปางมารวิชัย) สัมฤทธิ์ ศิลปะศรีวิชัย	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา.....	130
44 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก พบที่วัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร.....	131
45 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	132
46 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย.....	132
47 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์.....	133
48 พระพุทธรูปทรงเครื่อง (พระพุทธรูปมหาธรรมราชา)	
ปัจจุบันประดิษฐานที่วัดไตรภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง เพชรบูรณ์.....	133
49 พระพุทธรูปประทับยืน ปราสาทนครวัด.....	134
50 ภาพสลักนูนต่ำตอนยมกปาฏิหาริย์และเทศนาโปรดพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์	
ปัจจุบันประดิษฐานที่วัดสุทัศนเทพวราราม.....	134
51 พระพุทธรูปประทับเหนือพญานาค.....	135
52 พระพุทธรูปในความครอบครองของ ดร.วิโรจน์ วรรณสุต.....	135

ภาพที่	หน้า
53	กระบังหน้าทำด้วยทองคำ พบที่ปราสาทบ้านถนนหัก อำเภอหนองบุญนาค จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย..... 136
54	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงวชิรกรรมทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร..... 136
55	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงอภัยมุทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา..... 137
56	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงอภัยมุทราสองพระหัตถ์ อยู่ในความครอบครองของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช..... 137
57	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงอภัยมุทราสองพระหัตถ์ พบที่บ้านคอนรัก ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี..... 138
58	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงวชิรกรรมทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์..... 138
59	พระพุทธรูปทรงเครื่องแสดงวชิรกรรมทราสองพระหัตถ์..... 139
60	ประติมากรรมปูนปั้นพบบริเวณลพบุรีและอุททอง..... 140
61	ประติมากรรมปูนปั้นพบบริเวณลพบุรีและอุททอง..... 140
62	พระพุทธรูปแสดงวชิรกรรมทราสองพระหัตถ์จากวัดพระธาตุ..... 141
63	ประติมากรรมสาวก ศิลปะขอมสมัยบาปวน..... 141
64	พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงปางมารวิชัย ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑชาลิม ทอมป์สัน..... 142
65	พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดง ปางมารวิชัย ได้จากกรุวัดราชบูรณะ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา..... 143
66	พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดง ปางมารวิชัย ได้จากกรุวัดราชบูรณะ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา..... 143
67	พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงปางมารวิชัยประทับนั่งสามองค์เรียงกัน ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร..... 144
68	พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงปางมารวิชัยประทับนั่งเรียงกันสามองค์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร..... 145
69	พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงปางมารวิชัยประทับนั่งเรียงกันสามองค์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา..... 145

ภาพที่	หน้า
70 พระพุทธรูปปางมารวิชัย	
ปัจจุบันอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร.....	146
71 ทับหลังซึ่งปรากฏพระพุทธรูปแสดงปางมารวิชัย ศิลปะขอมสมัยนครวัด.....	146
72 หน้าบันซึ่งปรากฏพระพุทธรูปแสดงปางมารวิชัย ศิลปะขอมสมัยบาเยน.....	147
73 เศียรประติมากรรมปูนปั้นรูปบุคคลทรงมงกุฎเทริด พบที่เนินทางพระ อำเภอสามชูก	
สุพรรณบุรี.....	147
74 เศียรปูนปั้นจากโบราณสถานโกสินารายณ์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.....	148
75 รูปบุคคลจตุพักตร์ปราสาทบาเยน.....	148
76 นางอัปสร.....	149
77 ภาพสลักบนกำแพงของปราสาทนครวัด.....	150
78 ภาพสลักบนกำแพงของปราสาทนครวัด.....	150
79 พระพุทธรูปทรงเครื่องมีประภาลัยล้อมรอบ.....	151
80 พระพิมพ์ซึ่งมีพระพุทธรูปทรงเครื่องเรียงกันสามองค์ (ตรีกาย?).....	151
81 พระพิมพ์ซึ่งมีพระพุทธรูปทรงเครื่องเรียงกันสามองค์ (ตรีกาย?).....	152
82 พระพิมพ์ซึ่งมีพระพุทธรูปทรงเครื่องเรียงกันสามองค์ (ตรีกาย?).....	152
83 พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงวิตรรกมูทราสองพระหัตถ์.....	153
84 พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงวิตรรกมูทราสองพระหัตถ์	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	153
85 พระพุทธรูปทรงมงกุฎเทริดแสดงวิตรรกมูทรา นูนดินทองคำ.....	154
86 พระพุทธรูปทรงเครื่อง ศิลปะพุกาม ทำจากไม้.....	154
87 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรก	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี.....	155
88 พระไภษัชยคุรุ?	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร.....	155
89 พระไภษัชยคุรุ?	
ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ภายในหอสุลาลัยพิมาน ในหมู่พระราชมณเฑียร.....	156
90 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรกในประติมากรรมหมู่สามองค์ ศิลปะ	
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย.....	156

ภาพที่	หน้า
91 พระพุทธรูปทรงเครื่องนาคปรกในประติมากรรมหมู่สามองค์ สัมฤทธิ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย.....	157
92 พระพุทธรูปทรงเครื่อง (ทรงกระบังหน้าและกุดทลายงอน).....	157
93 ทวารบาลและยักษ์ ปราสาทพระขรรค์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑศัที่เมตต์ ปารีศ.....	158
94 พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน แสดงอภัยมุทราสองพระหัตถ์ พบที่ปราจีนบุรี ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร.....	159
95 พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน แสดงวิตรรกมุทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม.....	159
96 พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน แสดงวิตรรกมุทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	160
97 พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน แสดงวิตรรกมุทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา.....	160
98 พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน แสดงวิตรรกมุทราสองพระหัตถ์ ปัจจุบันประดิษฐานภายในหอพระสุลาลัยพิมาน ในหมู่พระมหามณเฑียร.....	161
99 พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืนในประติมากรรมหมู่สามองค์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี.....	161
100 พระวัชรกรจากปราสาทบันทายฉมาร์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานกรุงพนมเปญ.....	162
101 พระวัชรกร ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย.....	162
102 พระวัชรศักดิ์ ตำริด.....	163
103 พระวัชรศักดิ์ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานกรุงพนมเปญ.....	163
104 พุทธสถานบุโรพุทโธ.....	164
105 แผนผังพุทธสถานบุโรพุทโธ.....	165
106 งานจิตรกรรมในศิลปะจีน อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 16-17.....	166
107 พระพิมพ์รูปประติมากรรมหมู่สามองค์.....	166
108 พระพิมพ์รูปประติมากรรมหมู่สามองค์.....	167

ภาพที่		หน้า
109	พระพิมพ์ที่ปราสาทนครพนม.....	168
110	พระไภษัชยคุรุ พบจากการขุดแต่งคูคันธนาม อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด.....	168
111	พระไภษัชยคุรุ พบที่ปราสาทบ้านสมอ อำเภอปรางค์ จังหวัดศรีสะเกษ.....	169
112	พระโพธิสัตว์เมตไตรยะ 8 กร พบที่วัดอัมปโลตึก อายูราวุฒศตวรรษที่ 15.....	169

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์